

שאלות חזרה – מסכת סוכה (פרק רביעי)

שאלות ארוכות

שאלה מס' 1

מצוות ערבה (מד.)

- א. מהו תוקף החיוב של מצות ערבה בגבולין (2 שיטות), ומה הנפקא מינה בין 2 השיטות?
ב. מה הוכיחה הגמרא מדברי ר' יוחנן: "דלכון אמרי דלהון היא"?

תשובה

- א. יסוד נביאים (=תקנה) או מנהג נביאים. / נפקא מינה לעניין הברכה (אם זה מנהג – אין לברך)
ב. שלא ניתן לתרץ (את הסתירה בדברי ר' יוחנן שאמר פעם אחת שזה יסוד נביאים ופעם אחת שזה הלכה למשה מסיני) בכך ש"שכחום וחזרו ויסדום".

שאלה מס' 2

מצות ערבה (מה.-מה.:

- א. "בשעת פטירתן מה הן אומרים יופי לך מזבח יופי לך מזבח" – מה הקשתה הגמרא על דברי המשנה הללו?
ב. "ר' יוחנן בן ברוקה אומר חריות של דקל היו מביאין" – מה המקור לשיטתו? (2 דעות)

תשובה

- א. והא קא משתתף שם שמים ודבר אחר ותניא כל המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם
ב. (1) אמר רב הונא... דכתיב כפות שנים אחת ללולב ואחת למזבח (2) לוי אומר כתמר מה תמר זה אין לו אלא לב אחד אף ישראל אין להם אלא לב אחד לאביהם שבשמים

שאלה מס' 3

"א"ר יוחנן אתרוג בשביעי אסור בשמיני מותר סוכה אפי' בשמיני אסורה וריש לקיש אמר אתרוג אפילו בשביעי נמי מותר" (מו.:

- א. מהו שורש מחלוקת האמוראים בנוגע לדין אתרוג בשביעי ("במאי קמיפלגי")?
ב. "מיד תינוקות שומטין את לולביהן ואוכלין אתרוגיהן" – האם מדובר דוקא על תינוקות או גם על גדולים (לדעת ר' יוחנן ולדעת ריש לקיש)?

תשובה

- א. מר סבר למצותה אתקצאי ומ"ס לכולי יומא אתקצאי
ב. לדעת ר' יוחנן: תינוקות דוקא. לדעת ריש לקיש: גם גדולים (והאי דקתני תינוקות אורחא דמלתא קתני)

שאלה מס' 4

ניסוך המים (מח.-מח.):

- א. "ר' יהודה אומר של סיד היו אלא שהיו מושחרין פניהם מפני היין" – מה הקושיה שהגמרא הקשתה על קטע זה, ומה התירוץ?
- ב. "ומנוקבין כמין שני חוטמין דקין אחד מעובה ואחד דק" – מדוע הגמרא חשבה בהתחלה שקטע זה הוא לפי שיטת רבי יהודה?

תשובה

- א. בשלמא דיין משחיר דמיא אמאי משחיר כיון דאמר מר עירה של מים לתוך של יין ושל יין לתוך של מים יצא של מים אתי לאשחורי
- ב. לימא מתניתין ר' יהודה היא ולא רבנן דתנן רבי יהודה אומר בלוג היה מנסך כל שמונה דאי רבנן כי הדדי נינהו (רביעית)

שאלות קצרות

1. בזמן המקדש – באיזה אופן מצוות ערבה נהגה 7 ימים (ולא רק 6)? (מב):

תשובה

אם הושענא רבה חל בשבת.

2. באיזה הקשר נאמר "והיינו טעמא דשופר והינו טעמא דמגילה"?

תשובה

אמר רבה גזרה שמא יטלנו בידו וילך אצל בקי ללמוד ויעבירונו ארבע אמות ברשות הרבים...

3. האם מכשירי לולב דוחין את השבת? (מג.)

תשובה

מחלוקת ר' אליעזר וחכמים

4. באיזה הקשר נזכר הפסוק: "ופתח אוהל מועד תשבו שבעת ימים יומם ולילה וגו'?"

תשובה

דין סוכה הנהגת גם ביום וגם בלילה נלמד ממילואים בגזירה שווה "תשבו" (מג. מג.):

5. "א"ר אמי ערבה צריכה שיעור ואינה ניטלת אלא בפני עצמה ואין אדם יוצא ידי חובתו בערבה שבלולב כיון דאמר מר אינה ניטלת אלא בפני עצמה פשיטא דאין אדם יוצא בערבה שבלולב" – מה תירצה הגמרא על הקושיה הזו? (מד):

תשובה

מהו דתימא הני מילי היכא דלא אגבהיה והדר אגבהיה אבל אגבהיה והדר אגבהיה אימא לא קמ"ל

6. באיזה מקרה מותר קשקוש בשביעית? (מד:)

תשובה

סתומי פילי שרי (שהשרשים מגולים וצריך לכסותם שלא ייבש האילן)

7. "מקום היה למטה מירושלים ונקרא מוצא" – מדוע מקום זה נקרא בשם "מוצא"? (מה:)

תשובה

אידי דמיפק מכרגא דמלכא קרי ליה מוצא

8. מה נלמד מהפסוק: "למדו לשונם דבר שקר"? (מו:)

תשובה

לא לימא איניש לינוקא דיהיבנא לך מידי ולא יהיב ליה משום דאתי לאגמוריה שיקרא

9. "כל העולים למזבח עולין דרך ימין ומקיפין ויורדין דרך שמאל חוץ מן העולה לשלשה דברים הללו שעולין דרך שמאל וחוזרין על העקב" – מה הם שלושת הדברים? (מח:)

תשובה

ניסוך המים, ניסוך היין ועולת העוף כשרבתה במזרח.

10. מה נלמד מהפסוק "בקדש הסך נסך שכר לה"? (מט.-מט:)

תשובה

כשם שניסוכו (של היין) בקדושה כך שריפתו (של היין שירד לשיתין) בקדושה.

11. אלו דרשות דרש רבי אליעזר מהפסוק "זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד"? [2 דרשות] (מט:)

תשובה

(1) גדולה גמילות חסדים יותר מצדקה (2) אין צדקה משלמת אלא לפי חסד שבה

12. באלו שלושה דברים גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה? (מט:)

תשובה

(1) נוהגת גם בגופו (ולא רק בממונו) (2) נוהגת גם כלפי עשירים (ולא רק לעניים) (3) נוהגת גם כלפי המתים (ולא רק לחיים).

13. "תורת חסד על לשונה – וכי יש תורה של חסד ויש תורה שאינה של חסד?" – מה הם 2

התשובות על כך בגמרא? (מט:)

תשובה

(1) תורה לשמה זו היא תורה של חסד בניגוד לתורה שאינה לשמה. (2) תורה ללמדה זו היא תורה של חסד בניגוד לתורה שלא ללמדה.

14. מה נלמד מהפסוק "הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא פניך אמר ה' צבאות"? (ג:)

תשובה

שאפילו לרבי נחמיה שסובר שמסננת מועילה, אין לנסך יין שנתגלה כי הדבר לא מכובד.